

Jaarbericht 2019 GGD Groningen

Het motto van GGD Groningen is 'Samen werken aan gezondheid'. Zo'n 450 professionals werken dagelijks aan de gezondheid, het welzijn en de veiligheid van alle inwoners van de provincie Groningen. Dit doen wij namens alle Groninger gemeenten. Preventie en positieve gezondheid zijn daarbij belangrijke aandachtspunten. 2019 is een dynamisch jaar voor ons geweest, waarin wij ons klaarmaakten voor de verzelfstandiging van de organisatie.

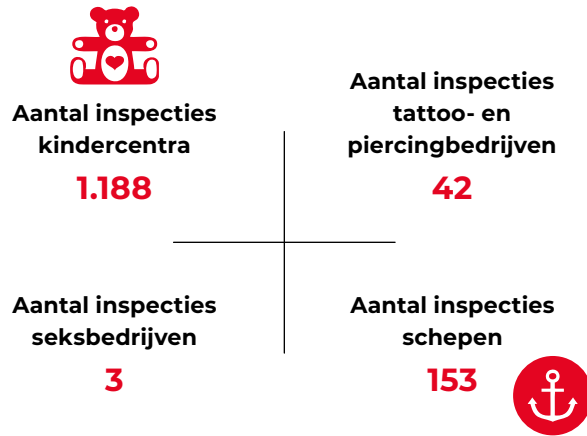
GGD Groningen heeft een belangrijke taak op het gebied van jeugdgezondheidszorg. Voor gemeenten, zorg- en onderwijsinstellingen zijn wij tevens een vraagbaak voor informatie over leefwijze, gezondheid en zorg. En we doen nog veel meer. Een overzicht van activiteiten die wij in 2019 uitvoerden, vindt u in dit jaarverslag.

GGD

Groningen

Toezicht en Advies

De afdeling Toezicht en Advies (TA) houdt toezicht op kinderopvanglocaties, tattoo/piercing/PMU-inrichtingen en op binnenkomende schepen in de havens van Delfzijl en Het Hogeland. Verder ziet de afdeling TA toe op seksbedrijven en op de Wmo-uitvoering voor vijf Groninger gemeenten.

Medische milieukunde

Milieugezondheidszorg is erop gericht gezondheidschade door de leefomgeving te voorkomen. De afdeling Medische milieukunde (MMK) adviseert gemeenten en inwoners over houtkachels, asbest, windturbines, milieuongevallen, geitenhouderijen, binnenmilieu, bodemverontreiniging, klimaat en gezondheid, biomassacentrales, 5G, omgevingsgeluid en vele andere zaken.

GGD als crisisdienst

GGD Groningen is voorbereid op een mogelijke ramp, crisis of een groot incident. We zijn 24/7 bereikbaar en inzetbaar. We beschikken samen met GGD Fryslân en GGD Drenthe over een actueel GGD Rampenopvangplan (GROP). Hierin is de organisatiewijze ten tijde van crisis binnen GGD Groningen vastgelegd.

Door de samenwerking met andere GGD'en kan er op passende wijze worden opgeschaald wanneer dit nodig is.

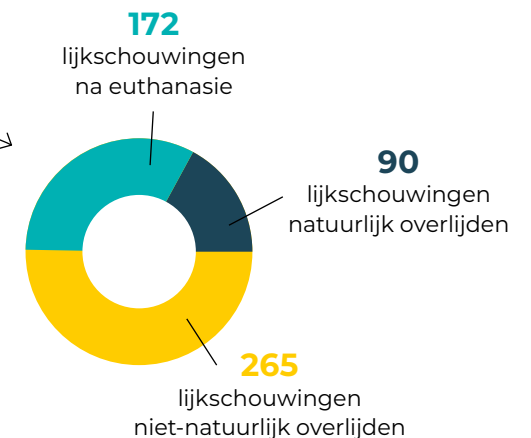
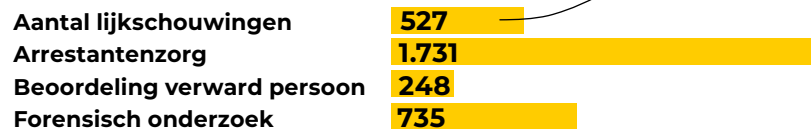
Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR)

Samen met politie, brandweer en gemeenten zet de GHOR zich in voor de veiligheid van inwoners van de provincie Groningen. Wij doen dat binnen het verband van de Veiligheidsregio Groningen.

Forensische geneeskunde

Forensische geneeskunde (FOR) omvat de taken medische arrestantenzorg, medisch forensisch onderzoek en lijkschouw.

Balie Hanzeplein

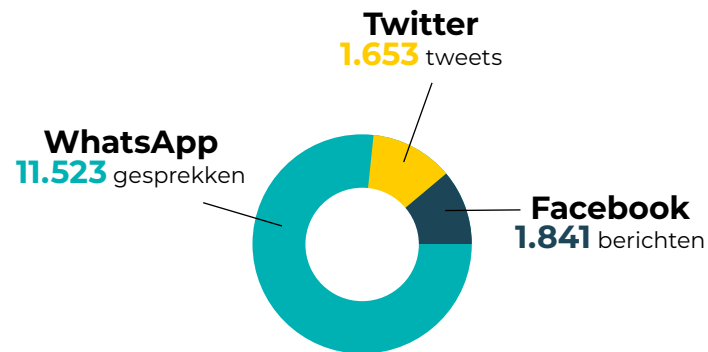
Afgehandelde
telefonische contacten
89.326

Social media

In 2019 was er opnieuw een toename in het gebruik en bereik van onze social media-kanalen. Vooral WhatsApp blijkt een erg populair middel om de GGD vragen te stellen.

Ook in 2019 konden ouders met kinderen tot 5 jaar laagdrempelig en anoniem chatten met een jeugdverpleegkundige via de Ouderchat.

Website
informatie over GGD en publieke gezondheid

WhatsApp
gezondheidsvragen van alle Groningers

Facebook
voor ouders van jonge kinderen

Twitter
voor zakelijke contacten, gemeenten en ketenpartners

LinkedIn
voor onze vacatures

Instagram
voor jongeren, zoals studenten en reizigers

Asielzoekers en statushouders

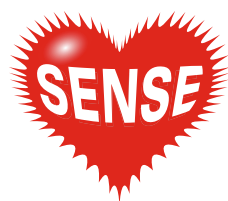
Voor de publieke gezondheidszorg asielzoekers (PGA) heeft het COA een overeenkomst met GGD GHOR Nederland en voert de GGD de PGA-taken uit.

De COA-opvanglocaties in onze provincie zijn gevestigd in Delfzijl en Ter Apel.

Seksuele gezondheid

Sense Noord-Nederland is er voor vragen over seks, verliefdheid, liefde en alles wat daarbij komt kijken. Zoals soa-testen, seks bij jongeren, seksueel geweld en prostitutie.

	Soa-testen uitgevoerd 3.374	Positief getest op soa 959
Telefonisch spreekuur 3.005	Consulten seksuele gezondheid 296	Hepatitis B-vaccinaties voor MSM en prostituees 407

Jeugdgezondheidszorg

Kinderen hebben recht op een gezonde en veilige jeugd. GGD Groningen begeleidt ouders/opvoeders bij het opgroeien en ontwikkelen van kinderen tot 19 jaar in de provincie Groningen.

**Kinderen in zorg
0-18 jaar**
129.324

Huisbezoeken
10.258

**Afspraken
consultatiebureau**
58.572

**Verwijzing naar
hulpverlening buiten GGD**
6.386

**Neonatale
gehoorscreeningen**
4.322

**Telefonisch
advies**
15.130

**Aantal nieuwe
vignetten
Gezonde School**
43

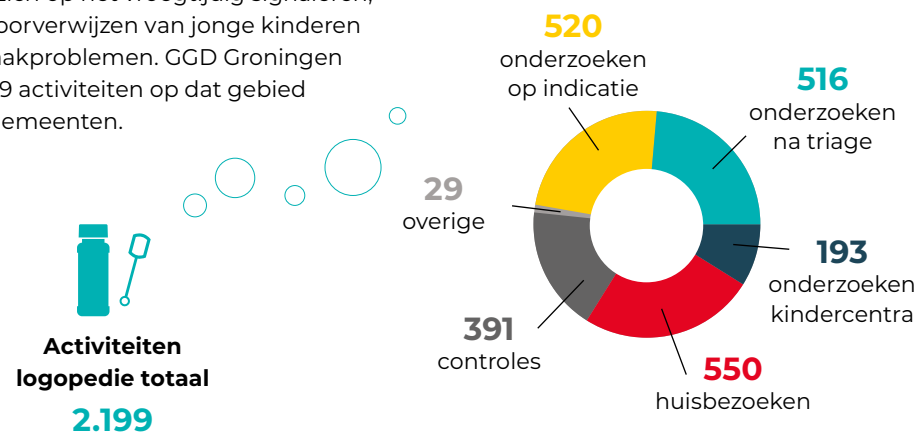

**Procescoördinatie GGD
Zorg voor Jeugd**
74
Stadskanaal 38 | Het Hogeland 36

Logopedie

Logopedie richt zich op het vroegtijdig signaleren, begeleiden en doorverwijzen van jonge kinderen met taal- en spraakproblemen. GGD Groningen heeft in 2019 2.199 activiteiten op dat gebied uitgevoerd in 8 gemeenten.

Reizigersadvisering

De afdeling Reizigersadvisering (RA) geeft adviezen op maat, schrijft medicatie voor en vaccineert individuele cliënten of beroepsgroepen ter voorkoming van infectieziekten bij reizigers.

In de zomer van 2019 organiseerden we 7 extra inloopsprekuren.

Aantal consulten
15.272

Tuberculosebestrijding

De afdeling Tuberculosebestrijding (TBC) bestrijdt TBC door het opsporen van tuberculose bij risicogroepen, het begeleiden en behandelen van patiënten met tuberculose, het vaststellen van de besmettingsbron en de omvang en het voorkomen van verdere verspreiding van de ziekte door een besmettelijke patiënt.

Aantal onderzochte
asielzoekers

9.174

Aantal
TBC-screenings
GGD Groningen

2.645

Aantal behandelde
TBC-patiënten

52

Aantal
röntgenfoto's

12.587

Infectieziektebestrijding

Binnen de afdeling Infectieziektebestrijding (IZB) werken gespecialiseerde artsen, verpleegkundigen, deskundigen infectiepreventie, onderzoekers en administratief medewerkers om verspreiding van infectieziekten tegen te gaan.

Aantal IZB-vragen afgehandeld **941**
 Aantal gemelde infectieziekten **664**
 Aantal kinkhoestmeldingen **275**
 Aantal meldingen volgens artikel 26 WPG **81**

Aardbevingen

Op 25 maart 2019 heeft de GGD het eindrapport Aanpak gezondheidsgevolgen aardbevingen gepubliceerd. De gevolgen van de aardbevingen op de gezondheid van inwoners in het aardbevingsgebied zijn ingrijpend en langdurend. Ze overstijgen de individuele gezondheidssituatie en hebben invloed op onder meer relaties, werk en het meedoen in de maatschappij.

Eind 2019 werd door het Nationaal Programma Groningen 1.9 miljoen euro subsidie aan GGD Groningen toegekend. Trainingen voor professionals, monitoring en evaluatie zijn taken die de GGD oppakt. De gemeenten zetten voor hun deel van de in totaal 5.4 miljoen subsidie onder andere aardbevingscoaches in.

Gezondheidsmonitor Jeugd

In de periode van eind september tot en met eind december 2019 is door de GGD de Gezondheidsmonitor Jeugd 2019 op 36 schoollocaties uitgevoerd. De Gezondheidsmonitor Jeugd is een landelijk verplicht vierjarig onderzoek in klas 2 en 4 van het (reguliere) voortgezet onderwijs. De Gezondheidsmonitor levert waardevolle informatie op voor gemeenten over hoe het gesteld is met de gezondheid en leefstijl van de scholieren.

Medio 2020 zijn de resultaten van de Gezondheidsmonitor beschikbaar op ggdgroningen.incijfers.nl

Regionaal gezondheidsakkoord

In het voorjaar van 2019 hebben de Groninger gemeenten het initiatief genomen tot een 'regionaal gezondheidsakkoord'. Vanuit GGD Groningen is een werkgroep ingesteld waarin vijf gemeenten zitting hebben. Later in 2019 is gekeken naar aansluiting bij bredere initiatieven op dit gebied in de regio (met name het Public Health Kernoverleg). Overkoepelend doel is om te werken aan een betere gezondheid en vooral meer gezonde jaren voor alle inwoners van de provincie.

Jij en Je Gezondheid in het voortgezet onderwijs

In het schooljaar 2018-2019 is de jeugdgezondheidszorg (JGZ) op meer dan 30 schoollocaties gestart met het contactmoment Jij en Je Gezondheid (JeJG). Dit contactmoment wordt aangeboden aan jongeren in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs. Aan de hand van een digitale vragenlijst krijgen jongeren een beeld van de eigen gezondheid. Daarnaast krijgt de school een zogenaamd 'schoolprofiel' met geanonimiseerde gegevens.

Door de resultaten van dit onderzoek hebben we een beter beeld gekregen van de gezondheid van leerlingen op de verschillende schoollocaties. Middels het schoolprofiel kan de GGD de betrokken scholen gericht adviseren over effectieve interventies.

Vaccinaties

Een belangrijke taak van de JGZ is de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP), met als doel het voorkomen van ziekten en epidemieën. De gemeenten zijn vanaf 1 januari 2019 formeel verantwoordelijk geworden voor de uitvoering en financiering van de vaccinaties. Vaccineren hoort tot de kernactiviteiten van GGD Groningen.

Naast de reguliere vaccinaties is er in 2019 ook gevaccineerd tegen de Meningokokken W met het Men ACWY-vaccin. We hebben jongeren geboren in 2001, 2002, 2003, 1-1-2004 tot 1-5-2004 en 2005 gevaccineerd op meerdere locaties. In totaal zijn er 27.147 jongeren opgeroepen. Door inzet van velen is deze campagne goed verlopen en het opkomstpercentage bij de GGD Groningen was 89,1%.

Naast de 13-jarigen die werden opgeroepen voor de HPV, werden ook de meisjes opgeroepen van 16 en 17 jaar die nog geen HPV hadden gehaald. Landelijk zijn er ruim 90.000 16- en 17-jarigen opgeroepen. Tot nu toe hebben 20.000 meisjes gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

Voor de HPV-vaccinatie zien we op basis van voorlopige landelijke cijfers een aanzienlijke toename in de opkomst: 72% van de meisjes geboren in 2006 heeft de eerste HPV-vaccinatie gehaald. Voor meisjes geboren in 2004 en 2005 was dit nog 50% en 59%.

GGD Groningen 100 jaar!

In 2019 bestond GGD Groningen 100 jaar. We wilden dit 100-jarig bestaan niet ongemerkt voorbij laten gaan en daarom organiseerden we in april een Open Huis aan het Hanzeplein in Groningen. Met verschillende stands en activiteiten lieten we zien hoe wij dagelijks bezig zijn met de gezondheid van de inwoners van Groningen. Zo konden bezoekers dansen in de silent disco, een gehoorstest laten doen, informatie over de jeugdgezondheidszorg verkrijgen of een voorstelling van onze forensisch artsen in de vorm van 'CSI' bijwonen.

Behalve het Open Huis besteedden we aandacht aan het 100-jarige bestaan door elke maand een onderwerp te laten filmen door journalist Rob Mulder. Deze filmpjes zijn gepubliceerd op onze website. Zie voor een overzicht 'GGD Groningen in beeld' op ggd.groningen.nl/over-ggd-groningen

Interne reorganisatie

Na een voorbereidingsperiode van een klein jaar is per 1 december 2019 de hoofdstructuur van GGD Groningen aangepast. Het aantal afdelingen is teruggebracht van 12 naar 8 en de managers zijn opnieuw geselecteerd en benoemd. De acht managers vormen samen met de directeur Publieke Gezondheid het nieuwe managementteam van GGD Groningen.

Vorbereiding verzelfstandiging

Na het principebesluit van juli 2018 tot verzelfstandiging van GGD Groningen, is er in 2019 hard gewerkt aan de voorbereiding van die operatie. Zes verschillende werkgroepen bekeken op welke manier de GGD het beste 'los' kon komen van de gemeente Groningen en welke gevolgen dit had.

GGD Groningen was de afgelopen 100 jaar onderdeel van de gemeente Groningen en staat vanaf 1 januari 2020 als regionale gezondheidsdienst op eigen benen. Doel van de verzelfstandiging is om tot een heldere governance te komen, waarbij de GGD actief en slagvaardig zijn werk kan doen. Een aantal ondersteunende taken wordt voorlopig nog van de gemeente Groningen betrokken.

PrEP pilot gestart

PrEP is een pil waarmee je kunt voorkomen dat je hiv oploopt. Het ministerie VWS is in de zomer van 2019 in een landelijke pilot gestart voor het verstrekken van PrEP aan mannen die seks hebben met mannen die een hoog risico lopen op hiv.

Deze pilot wordt uitgevoerd door de GGD'en en is vooral bedoeld voor de kwetsbare groepen zoals lager opgeleiden, migranten, mannelijke sekswerkers en andere mannen die verhoogd risico lopen op hiv en binnen de criteria van PrEP-verstrekking vallen. Mannen die PrEP nodig hebben en goed bij hun eigen huisarts terecht kunnen, adviseren we om de PrEP-zorg via de eigen huisarts te regelen.

De pilot is in Groningen 1 september 2019 van start gegaan. In Noord-Nederland hebben wij als GGD ook nauwe samenwerking met het Centrum voor Seksuele Gezondheid Noord Nederland die ons ondersteunt met de PrEP voor die cliënten die niet bij huisarts of GGD terecht kunnen.

Seksuele Gezondheid

Sense heeft in 2019 hard gewerkt aan een nieuwe start van het Testlab. per 1 januari 2020. Testlab. biedt de mogelijkheid voor een anonieme, online SOA-test. In het voortraject is er afstemming geweest met landelijke samenwerkingspartners, maar ook de regionale partners.

We hebben de uitgangspunten voor Testlab. aangepast. Er is gewerkt aan een tweesporenbeleid voor wat betreft de doelgroepen. We maken nu onderscheid in de reguliere groep 'mannen die seks hebben met mannen' (MSM) en de kwetsbare groep mannen die seks hebben met mannen. Opleidingsniveau, leeftijd en een aantal andere criteria bepalen of je tot de kwetsbare doelgroep behoort of niet.

Nieuw is dat we het gebruik van Testlab. blijven monitoren en een quotum gaan hanteren.

Nu Niet Zwanger

Het programma 'Nu Niet Zwanger' voorkomt ongewenste zwangerschappen door het gesprek aan te gaan over zwangerschap en ouderschap, seksualiteit en de mogelijkheden van anticonceptie. Nu Niet Zwanger kan, waar nodig, anti-conceptie vergoeden voor mensen die dit niet zelf kunnen betalen. Want in sommige situaties kunnen ouders niet goed voor een kind zorgen.

Vanaf januari 2019 maakten we het programma bekend bij verloskundigen, gynaecologen en zorginstanties. Het programma Nu Niet Zwanger is inmiddels uitgerold in de gemeenten Groningen, Midden-Groningen, Veendam, Pekela en Westerwolde en start per januari 2020 in Stadskanaal. Het aantal aandachtfunctionarissen is uitgebreid en de casuïstiek neemt toe.

Samenwerking medische arrestantenzorg

De GGD'en van de drie noordelijke provincies hebben in mei 2019 besloten om samen te werken op het gebied van medische arrestantenzorg (MAZ). Er is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend ter voorbereiding op de gezamenlijke inschrijving bij de verwachte aanbesteding MAZ.

Vanwege toenemende werkdruk in dag- en nachtdiensten (doordat het aantal bloedproeven voor de politie is verdubbeld) zijn oplossingen besproken met de politie (de opdrachtgever) en ingevoerd.

Nieuw: de 22-weekenprik

Vanaf 16 december 2019 krijgen alle zwangere vrouwen in Nederland vanuit het Rijksvaccinatieprogramma de vaccinatie tegen kinkhoest aangeboden. Deze vaccinatie wordt ook wel de '22-weekenprik' genoemd. Vrouwen die 22 weken of langer zwanger zijn kunnen de prik gratis halen. We boden inlooptmomenten aan op verschillende consultatiebureaus in de provincie Groningen waar de zwangere vrouwen zonder afspraak langs konden komen.

Foto's: GGD Groningen, RIVM, Alfred Oosterman